

Dosarul nr. 2r-31/24
2-23044957-01-2r-16012024

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. I. Dragulean)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Garbuz, Iu. Grosu, A. Ciobanu)

DECIZIE

20 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Ivan Malîș, reprezentat de avocatul Vasile Istratii,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Malîș împotriva lui Ivan Malîș, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a încetat procedura de apel,

c o n s t a ț ă:

La 27 martie 2023, Irina Malîș, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ivan Malîș, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț, solicitând stabilirea domiciliului copilului minor xxxxx, născută la xxxxx, cu mama, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor, în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile lunare, din momentul adresării în instanță până la atingerea majoratului și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din cheltuielile pentru asistență juridică, în mărime de 5 000 de lei și cheltuielile privind taxa de stat, în mărime de 100 de lei.

Prin încheierea din 30 martie 2023 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a primit spre examinare cererea de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 23 mai 2023 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Irina Malîș și s-a determinat domiciliul copilului minor cu mama. S-a încasat de la Ivan Malîș în beneficiul Irinei Malîș pensia pentru întreținerea copilului minor, în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și/sau alte venituri, lunar, începând cu data de 27 martie 2023 până la atingerea majoratului de către copil. S-a încasat de la Ivan Malîș în beneficiul Irinei Malîș cheltuielile formate din taxa de stat, în mărime de 100 de lei și asistență juridică, în mărime de 2 000 de lei. În rest, pretenția cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată de asistență juridică, în mărime de 3 000 de lei, s-a respins. S-a încasat de la Ivan Malîș în beneficiul statului taxa de stat în sumă

de 150 de lei. Hotărârea în partea pensiei pentru întreținerea copilului minor, se execută imediat.

La data de 14 iunie 2023, avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 23 mai 2023 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii în partea încasării pensiei de întreținere cu dispunerea încasării a unei pensii în cuantum fix de 1 500 de lei lunar.

Prin încheierea din 11 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel înaintate de avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, împotriva hotărârii din 23 mai 2023 a Judecătoriei Edineț, sediul Central. S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel semnate olograf, cu invocarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelului și a bonului de plată a taxei de stat, în sumă de 255 de lei, stabilindu-i termen până la data de 03 octombrie 2023, ora 16:00. S-a explicat apelantului că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La 03 octombrie 2023, avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat.

Prin încheierea din 09 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a acceptat apelul spre examinare și s-a intentat procedura de apel.

Prin încheierea din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 374 alin.(4) lit.b) din Codul de procedură civilă, s-a încetat procedura de apel, intentată la cererea de apel înaintată de avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, împotriva hotărârii din 23 mai 2023 a Judecătoriei Edineț, sediul Central, din motiv că, cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu era în drept să declare apel.

La 09 ianuarie 2024, Ivan Malîș, reprezentat de avocatul Vasile Istratii, a declarat recurs împotriva încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea integrală a încheierii contestate.

În motivarea recursului, recurentul a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, concluzia fiind eronată, deoarece împrumuturile, inclusiv dreptul de a contesta hotărârea instanței de judecată sunt prevăzute în mandat. Omisiunea instanței contravine prevederilor art.374 alin. (4) lit.b) din Codul de procedură civilă. Prin impunerea achitării taxei de stat și ulterior încetarea procedurii de apel, din motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, instanța i-a încălcat dreptul de acces liber la justiție prevăzut și garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă.

Copia recursului a fost expediată intimatului, prin scrisoarea datată cu 16 ianuarie 2024 (f.d.105).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a emis încheierea la data de 14 decembrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la data de 09 ianuarie 2024.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel către participanții la proces la 22 decembrie 2023, inclusiv avocatului recurentului,

Vasile Istratii, prin intermediul poștei electronice (f.d.98-98 verso). Astfel, recursul este declarat în termen, or, zilele 06 ianuarie 2024-08 ianuarie 2024 inclusiv, erau nelucrătoare.

Examinând cererea de recurs prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea din din 23 mai 2023 a Judecătorei Edineț, sediul Central, a fost contestată la 14 iunie 2023 cu apel de către avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș (f.d.51).

În conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la depunerea cererii de apel, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În context, prin încheierea din 11 septembrie 2023 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel înaintate de avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, împotriva hotărârii din 23 mai 2023 a Judecătorei Edineț, sediul Central, fiind acordat termen până la data de 03 octombrie 2023, ora 16:00, pentru prezentarea cererii de apel semnate olograf, cu invocarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelului și a bonului de plată a taxei de stat, în sumă de 255 de lei (f.d.72-75).

La 03 octombrie 2023, avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat (f.d.78-80).

Prin încheierea din 09 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți s-a acceptat apelul spre examinare și s-a intentat procedura de apel (f.d.81).

Prin încheierea din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 374 alin.(4) lit.b) din Codul de procedură civilă, s-a încetat procedura de apel, intentată la cererea de apel înaintată de avocatul Vasile Istratii, în interesele lui Ivan Malîș, împotriva hotărârii din 23 mai 2023 a Judecătorei Edineț, sediul Central, din motiv că, cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu era în drept să declare apel (f.d.94-97).

În corespundere cu prevederile art. 374 alin.(4) lit.b) din Codul de procedură civilă, după primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă soluția instanței ierarhic inferioare cu privire la încetarea procedurii de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că, avocatul recurentului, în esență, în recursul declarat a invocat că, prin încheierea emisă s-a încălcat dreptul de acces liber la justiție prevăzut și garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, impunându-l inițial să achite taxa de stat, ca ulterior să înceteze procedura de apel.

În conformitate cu art. 8 alin.(1), (2), (3) din Codul de procedură civilă părțile, alți participanți la proces au dreptul să fie asistați în judecată de către un avocat ales ori desemnat de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod. Asistența juridică poate fi acordată în orice instanță de judecată și în orice fază a procesului. Modul de acordare a asistenței juridice se stabilește de prezentul cod și de alte legi.

Art. 75 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă stipulează că în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți dacă aceștia sunt licențiați în drept și sunt împuterniciți printr-o procură autentificată notarial.

În contextul prevederilor art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

În conformitate cu art. 81 alin. (1) din Codul de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

În speță, la materialele cauzei civile se atestă existența mandatului avocațial, Seria MA nr. 1828601 din 03 mai 2023, pe numele avocatului Vasile Istratii, eliberat din numele lui Ivan Malîș, contrasemnat pe verso de Oxana Musiuc, în bază de procură (f.d.40-40 verso). Procura prin care Oxana Musiuc este împuternicită de Ivan Malîș de apela la asistență juridică calificată și a încheia contract de asistență juridică cu un avocat, în copie autentificată de avocatul Vasile Istratii, a fost anexată la cererea de recurs depusă împotriva încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți (f.d.103)

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procura anexată, în copie autentificată de avocat, la cererea de recurs este eliberată de notarul statului Israel, la data de 17 aprilie 2023, însă nu a fost apostilată. De altfel, în Republica Moldova sunt recunoscute actele oficiale eliberate de statul Israel, cu Apostila aplicată, conform Convenției de la Haga din 1961, informația

dată fiind publicată și pe portalul Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova.

În altă ordine de idei, pct. 8 din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013, reglementează că, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art.81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului. Împuternicirile avocatului sau ale avocatului stagiar stabilite în procură sunt valabile doar dacă aceasta se prezintă împreună cu mandatul.

Conform art. 374 alin. (1), (2) din Codul civil, procură este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți. Procura eliberată pentru încheierea de acte juridice în formă autentică trebuie să fie autenticată notarial.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, la depunerea cererii de apel, precum și la declararea recursului, avocatul Vasile Istratii, în numele lui Ivan Malîș, nu a anexat copia procurii autentificate și apostilate, rezultând din prevederile legale amintite anterior, precum și modul de recunoaștere a actelor oficiale emise de autoritățile altor state pentru a fi utilizate în Republica Moldova.

Partea are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Totodată, în virtutea art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, promovat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în modul stabilit de legiuitor.

Art. 10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În corolar, instanța de apel corect a încetat procedura de apel în temeiul art. 374 alin. (4) lit. b) din Codul de procedură civilă.

Din considerentele redate, recursul declarat, urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ivan Malîș, reprezentat de avocatul Vasile Istratii.

Se menține încheierea din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Malîș împotriva lui Ivan Malîș, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Edineț cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi